

Asia: VN/7050/2023

Luonnos valtakunnalliseksi nuorisotyön ja -politiikan ohjelmaksi (VANUPO) 2024-2027

Lausunnonantajan lausunto

Hallituksen nuorisopoliittiset tavoitteet ja toimenpiteet; Kori 1: Jokaiselle nuorelle polku eteenpäin

”Vahvistetaan valtakunnallisella ohjauksella nuorille suunnattuja työllisyys-, nuoriso-, koulutus-, sosiaali- ja terveystalveta siten, että ne toimivat oikea-aikaisesti, monialaisesti ja yhteen sovitettuina. Nuorten työpajatoiminnan ja etsivän nuorisotyön toteuttamista ja kehittämistä monialaisena ja ennaltaehkäisevänä palveluna jatketaan.”

Etsivä nuorisotyö ja nuorten työpajatoiminta ja niiden kehittäminen nostettiin ohjelmassa vahvasti esiin. Ne nostetaan esiin myös hallitusohjelmassa, mutta samanaikaisesti rahoitusta leikataan, mikä herättää ihmetystä. Rahoitus toiminnan kehittämiseen ja toteuttamiseen on edellytys laadukkaalle työlle. Yhdyspintatyö hyötyy yhteisistä linjauksista sekä palvelujen ja prosessien yhteensovittamisesta, jotta kehittämistyötä voidaan tehdä johdonmukaisesti. Tällä hetkellä yhteinen näky tulevasta puuttuu ja jokainen toimija pohtii asiaa omasta näkökulmastaan ja oman ymmärryksensä varassa. Paikallinen itsemääräämisoikeus ja olosuhteiden huomioiminen on tärkeää, mutta tällä hetkellä erityisesti nuorten työpajatoiminnassa on hyvin kirjavita käytänteitä ympäri Suomen. Osa nuorten työpajoista on lopettanut toimintansa ja osa toiminnasta on siirtynyt kokonaan hyvinvointialueille, jolloin se toiminta ei ole enää nuorisotyön piirissä. Nuoret ovat tällä hetkellä täysin eriarvoisessa asemassa asuinpaikasta riippuen myös työpajatarjonnan osalta.

Valtakunnallinen ohjaus ja yhteensovittaminen on monessa kohtaa tarpeen, esimerkiksi TE25-valmisteluun liittyen. Esimerkkinä nuorten monialaisen tuen yhteistalveta, jossa vaarana on, että nuorisotyön osaaminen on jää sivuun. Nuorten työpajatoiminta voi vahvasti toimia työllistymistä edistävänä sekä opiskelu- ja työelämävalmiuksia ja työllistymistä tukevana palveluna, mikäli näin valtakunnallisesti linjataan. Loppujen lopuksi syrjään jäävät nuoret jäävät kunnan vastuulle ja tulevat kalliiksi. Ilman työpajoja heidät ohjataan nopeasti töihin tai kouluun, koska muita vaihtoehtoja ei ole. Silloin monelle tarpeellinen sosiaalisen vahvistumisen prosessi jää puuttumaan

ja monet putoavat pian uudestaan siitä palvelusta, johon heidät on ohjattu. Nuorten työpajatoiminta tuottaa tuloksia, mutta sosiaalinen vahvistuminen vaatii aikaa. Nopeilla eteenpäin ohjaamisilla saadaan hienot tilastot aikaan, mutta nämä eivät aina ole kestäviä ratkaisut.

Ohjelmassa todetaan että ”Kehitetään nuorten työpajatoiminnan kokonaisvaltaisia valmennusmenetelmiä ja luodaan nuorille mahdollisuus suorittaa oppivelvollisuutta ja tutkintoja pienempiä osaamiskokonaisuuksia työpajatoiminnassa tarpeenmukaisilla lainsäädännön muutoksilla.”. Laajentunut oppivelvollisuus on osaltaan vaikuttanut kenttään ja pohditaan kenen vastuulla on rahoittaa ja tuottaa työpajatoimintaa, kun kyse on oppivelvollisista nuorista, jotka tarvitsevat vaihtoehtoista oppimisympäristöä.

Hallituksen nuorisopoliittiset tavoitteet ja toimenpiteet; Kori 2: Monipuolista tietoa ja välineitä nuorten mielen hyvinvoinnin tukemiseen

"Vahvistetaan matalan kynnyksen mielen hyvinvoinnin tukea, kuten Ohjaamojen ONNI-toimintaa sekä walk in – ja chat-palveluita"

On tärkeää säilyttää myös nuorisotyön osaaminen ja nuorisotyöllinen kohtaaminen osana Ohjaamotoimintaa. Ohjaamot edelleen nuorille kynnyksettöminä paikkoina, ei koko väestön yhteisinä palvelupisteinä.

Hallituksen nuorisopoliittiset tavoitteet ja toimenpiteet; Kori 3: Nuorten hyvinvointia tuetaan osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja turvallisuutta vahvistamalla

Monella työpajalla on jo osaamista ja valmiuksia toiminnan laadukkaaseen järjestämiseen, mutta vaarana on työpajojen lakkauttaminen prosessien kestäessä. Ohjelma korostaa myös kulttuurin, ulkoilun, retkeilyn, liikunnan, osallisuuden ja vertaisuuden merkitystä hyvinvoinnille. Työpajat usein sisältävät nämä kaikki mainitut elementit ja tuovat ne kaikenlaisten nuorten ulottuville.

Nuorisotyön ja –toiminnan tukemisen linjaukset

-

Painopisteet nuorisotalon valtakunnallisten osaamiskeskusten valtionapukelpoisuuden hyväksymiselle

-

Suomen kansalliset tavoitteet nuorisotalon eurooppalaiselle ja kansainväliselle toiminnalle

-

Muita näkemyksiä ohjelmasta

-

Kortelainen Tuula
Hyria säätiö sr

Laine Anu
Hyria säätiö - Anu Laine, toimialapäällikkö, nuorten palvelut